

اشعار و داستان زندگی رونق علامروودشتی و
باقر گل اندام

به انضمام دو بیست و هفت چند تناعر گمنام

محمد میر

سرشناسه: میر، محمد، ۱۳۵۴ - گردآورنده
عنوان و نام پدیدآور: اشعار و داستان زندگی رونق علامروودشتی و باقر-گل اندام به
انضمام دوبیتی‌های چند شاعر گمنام/ محمد میر.
مشخصات ناشر: لامرد، نشر ایراهستان، ۱۳۹۱.

مشخصات ظاهری: ۸۰ ص.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۲۶۵۰-۴-۶

وضعیت فهرست نویسی: فیبا

موضوع: لاریستانی، باقر

موضوع دوبیتی‌ها

موضوع: شعر فارسی - مجموعه‌ها

رده‌بندی کنگره: ۱۳۹۱ ۵ الف ۸۱/۴۰۹۵ PIR

رده‌بندی دیویی: ۸۱۰/۰۰۸

شماره کتابشناسی ملی: ۳۰۰۱۲۵۲

نام کتاب: اشعار و داستان زندگی رونق علامروودشتی و باقر-گل اندام

مؤلف: محمد میر

ناشر: انتشارات ایراهستان

نوبت چاپ: اول - ۱۳۹۱

شمارگان: ۱۰۰۰ جلد

قیمت: ۳۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸ - ۶۰۰ - ۹۲۶۵۰ - ۴ - ۶

انتشارات ایراهستان: ۰۹۱۷۳۸۲۷۰۰۲ - irahestanpub@gmail.com

فهرست

۱.....	ررونق علامرو دشتی
۱۷.....	داستان و دوبیتی‌های باقر و گل اندام
۳۱.....	دوبیتی‌های منتشر نشده باقر
۳۷.....	باقر به روایت از کتاب تاریخ لارستان
۳۸.....	اشعار و داستان زندگی باقر و گل اندام به روایت از کتاب حسینا و دل‌ارام
۴۴.....	اشعار و داستان زندگی باقر به روایت از کتاب فرهنگ عامیانه سیرجان
۴۹.....	روایتی‌های باقر به روایت از کتاب سیری در ترانه‌های محلی.....
۵۱.....	دوبیتی‌های مهدی بیرمی
۵۴.....	دوبیتی‌های عبدالغفور چاه‌ورزی
۵۸.....	دوبیتی‌های محمد حسینی کتکی
۶۱.....	دوبیتی‌های حقیقت
۶۵.....	دوبیتی‌های متفرقه
۷۴.....	منابع

مقدمه:

نام و نشان دوبیتی در ادبیات فارسی با نام و نشان باباطاهر عریان توأم است. باباطاهر شناسنامه‌ی بی مثالی برای دوبیتی و دوبیتی‌سرایان می‌باشد که تحسین همگان را برانگیخته است.

دوبیتی در جنوب ایران و سواحل و کرانه‌های خلیج فارس فارغ از باباطاهر، شاعران دل سوخته‌ای را به یادگار دارد که شهره‌ی عام و خاص شده‌اند و بیش از دیگر شاعران دوبیتی‌سرا، حتی در بین عوام شناخته شده‌اند.

کدام زن و مرد سالخورده‌ای است که نام فائر، محیا، مفتون، باقر، مهدی، حسینا و ... را نشنیده باشد و بعضاً اشعاری از آنها به خاطر نداشته باشد.

مردمان جنوب، درد و غم تنهایی و ناملایمت‌های روزگار را با خواندن یا شنیدن اشعار شاعران دوبیتی‌سرای خود که به "شروه" یا "شلوا" معروف است قابل تحمل نموده‌اند. نوای این شاعران برخاسته از مشکلات و گرفتاری‌ها، ظلم و ستمگری‌ها، ناکامی‌ها و جدایی‌های تک تک مردمانی است که همواره با آنها دست و پنجه نرم می‌نموده‌اند.

فائر و محیا را می‌توان بعد از باباطاهر مشهورترین دوبیتی‌سرایانی دانست که اشعار آنان مکتوب شده و در اختیار علاقه‌مندان قرار گرفته است. باقر دیگر شاعری است که به وفور اشعار وی از زبان سالخوردگان مناطق مختلف می‌توان

شنید و اساتید محترم رضا عسکری (۱۳۴۹.ش) و صادق همایونی (۱۳۶۹.ش) در مجموعه‌های جداگانه اشعار وی را به زیور طبع آراسته‌اند.

سال‌ها بود که در حین جمع‌آوری فولکلور مردم منطقه علامرودشت و حومه، داستان زندگی و اشعار افرادی تحت عنوان "آچو" و "باقر" به کرات می‌شنیدم. عدم شناخت قبلی و پراکندگی شنیده‌ها باعث می‌گردید تا کمتر به آن توجه نمایم. این موضوع تا سال ۱۳۸۲ که با کتاب باقر لارستانی تألیف استاد همایونی آشنا شدم ادامه داشت.

مدتی بعد با کتابی از دوست نادیده فرهنگ پژوه لسان‌الحق طباطبایی آشنا شدم که در آن به کتابی از رضا عسکری اشاره شده که بخشی از آن به باقر و گل‌اندام پرداخته است. محقق ارزشمند سخاوتمندانه نسخه‌ای از آن را که در بازار پیدا نمی‌شد در اختیارم قرار دادند. به دنبال کنجکاوی بیشتر بعد از دردسرهای فراوان افتخار آشنایی با نویسنده محترم، رضا عسکری گزلاچهای را نیز یافتم. بعد از این بود که متوجه شدم اشعاری از باقر در اختیار دارم که در این کتب نیامده و آن چه از داستان زندگی باقر و گل‌اندام در این منطقه روایت می‌شود متفاوت بوده و بعضاً با افسانه توأم می‌باشد.

از منابعی که در گذشته از باقر یاد نموده‌اند و توانستم به آنها رجوع نمایم به ترتیب عبارتند از: کتاب تاریخ لارستان اثر مورخ لارستانی (۱۳۳۶)، کتاب یک هزار و چهارصد ترانه محلی اثر همایونی (۱۳۴۸)، کتاب حسام و دلارام اثر عسکری گزلاچهای (۱۳۴۹)، مقاله باقر یکی از سراینده‌گان گمنام ترانه‌های محلی، مجله کاوه چاپ مونیخ، شماره ۳۵، اثری از همایونی (۱۳۵۰)، کتاب باقر لارستانی اثر همایونی (۱۳۶۹)، مقاله نقدی بر باقر لارستانی، خبر جنوب، شماره ۲۷۸۷، اثر احمد حبیبی، کتاب فرهنگ عامیانه مردم سیرجان، اثر مویدی محسنی (۱۳۸۱)، کتاب سیری در ترانه‌های محلی اثر فقیری (۱۳۸۵) و محیا شاعری از جنوب اثر حبیبی.

رونق دیگر شاعری است که اشعار وی تحت عنوان "آچو" ورد زبان سالخوردگان منطقه است. اشعاری طنز اما بسیار ریزبینانه که حاکی از تسلط غیرقابل انکار شاعر توانمند علامرودشتی دوره‌ی قاجار بر نظم دارد.

شاعر این اشعار مرحوم زائر غلامعلی فرزند ملا محمد حسین، نواده، علیرضا خان، کلانتر دوره‌ی قاجار در علامرودشت است.

مأسفانه به دلیل مکتوب نشدن اشعار ایشان تعداد زیادی از اشعارشان در دسترس نیست و همین امر و اهمیت اشعار مرا بر آن داشت تا یادی از ایشان نمایم. شاید بدین ترتیب بتوانیم تعداد بیشتری از اشعار این شاعر را به دست آوریم.

جذابت و علاقه وافر مردم منطقه به اشعار این دو شاعر سبب گردید تا در حد وسع داستان زندگی و اشعار آنان را جمع‌آوری و به انضمام اشعار چند دوبیتی سرای بومی در اختیار علاقه‌مندان قرار دهم. امیدوارم که مورد قبول واقع شده و با راهنمایی و هدایت ادب دوستان ضمن رفع کمبودها بر داشته‌هایمان از این دو شاعر بیفزاییم.

در پایان لازم است از بزرگوارانی که حفظیات خود را در اختیارم قرار دادند از جمله مرحوم حاج عبدالله عبدالهی، مرحوم حاج محمد چشم‌پیش، عباس مهرآوران، احمد شریف، بهزاد غفوری‌نژاد، مهدی دلگرم و قدرت‌الله حسینی یاد نموده و از دوست ارزشمندم سید ابوالقاسم هاشمی که با تذکرات خود مرا یاری نمودند، سپاسگذاری نمایم.

محمد میر/ پاییز ۱۳۹۱